Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1999–2000

27 081

Nieuwe regels voor de financiering van de Algemene bijstandswet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 30 mei 2000

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid[1], belast met het voorbereidend onderzoek van het wetsvoorstel, brengt als volgt verslag uit van haar bevindingen. Indien de regering de vragen en opmerkingen genoegzaam zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

1.	**Algemeen**	**2**
2.	**Achtergrond vorming van een FWI**	**4**
3.	**Het FWI**	**7**
3.1	Aanleiding om te komen tot een Fonds voor Werk en Inkomen	7
3.2	Achterliggende visie	7
3.3	Fasering	11
3.4	De relatie tussen inkomensdeel en werkdeel binnen het FWI	13
3.5	Financieringssystematiek inkomensdeel	15
3.5.1	Het macrobudget	15
3.5.2	De verdelingssystematiek	16
3.5.3	Begrenzing gemeentelijk financieel risico	19
3.5.4	De relatie met de debiteurenincentive	20
3.6	Het werkdeel	20
3.6.1	Relatie tussen FWI en SUWI	20
3.6.2	Voornemens deregulering en stroomlijning op het werkdeel van FWI	23
4.	**Toezicht en verantwoording**	**23**
5.	**Informatievoorziening**	**24**
6.	**Financiële aspecten**	**24**
7.	**Overige opmerkingen**	**25**
	Artikelsgewijze opmerkingen	25

[1] Samenstelling:
Leden: Terpstra (VVD), voorzitter, Biesheuvel (CDA), Schimmel (D66), Van Zijl (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), ondervoorzitter, Kamp (VVD), Essers (VVD), Van Dijke (RPF), Bakker (D66), Visser-van Doorn (CDA), De Wit (SP), Verburg (CDA), Smits (PvdA), Spoelman (PvdA), Van der Staaij (SGP), Örgü (VVD), Harrewijn (GroenLinks), Van Gent (GroenLinks), Bussemaker (PvdA), Balkenende (CDA), Wilders (VVD), Santi (PvdA) en Snijder-Hazelhoff (VVD).
Plv. leden: E. Meijer (VVD), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Giskes (D66), Van der Hoek (PvdA), Dankers (CDA), Hamer (PvdA), Kortram (PvdA), Blok (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), Van Middelkoop (GPV), Van Vliet (D66), Stroeken (CDA), Marijnissen (SP), Eisses-Timmerman (CDA), Schoenmakers (PvdA), Middel (PvdA), Van Walsem (D66), Weekers (VVD), Vendrik (GroenLinks), Rosenmöller (GroenLinks), Wagenaar (PvdA), Mosterd (CDA), De Vries (VVD), Oudkerk (PvdA) en Klein Molekamp (VVD).

KST46075
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2000

1. Algemeen

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennis genomen van het wetsvoorstel. Het streven is om door ontschotting tussen werk en uitkeringsgeld en het vergroten van financiële verantwoordelijkheid te komen tot een betere toegang naar werk. Dat wordt door deze leden ondersteund. Tegen dat licht beoordelen zij het wetsvoorstel.
De uitwerking blijkt echter nog onvoldragen, zoals de regering vanwege de gefaseerde invoering zelf ook aangeeft. Het feit dat het, sinds de invoering van het toeslagenbudget, tot op heden niet mogelijk blijkt een objectief verdeelmodel te construeren dat een positief resultaat van bijstandsuitvoering beloont en een slecht resultaat van bijstandsuitvoering sanctioneert, wordt door deze leden betreurd. Het feit dat de regering ook in dit wetsvoorstel niet in staat blijkt te definiëren wanneer de bijstandswet goed is uitgevoerd baart deze leden grote zorgen. Omdat door de Kamer al veel eerder is aangegeven dat een betere invulling noodzakelijk is, beschouwen zij het ontbreken van een instrument om die uitvoering te meten en positieve uitvoering te belonen als een tekortkoming.
De aan het woord zijnde leden hechten een groot belang aan het verbeteren van de financiering van de bijstand in het verlengde van het doel van de bijstand, namelijk vangnet voor inkomen, uitstroom, sociale activering, participatie en dienstverlening. Die meervoudige doelstelling maakt de vormgeving van de juiste impulsen aan de gemeenten van grote waarde. Op grond daarvan hebben deze leden kritische vragen en opmerkingen.
De regering stelt dat, vanwege het feit dat een wijziging van de financiering een majeure operatie is, er sprake zal zijn van een gefaseerde uitvoering. Het komt de leden van de PvdA-fractie voor dat de reden niet is dat een wijziging van de financiering van de bijstandswet als zodanig een majeure operatie is, maar dat de regering thans niet beschikt over een voldoende objectief verdeelmodel waarmee de goede uitvoering van de bijstand wordt beloond. In de praktijk lijkt dat de motivatie achter gefaseerde invoering te zijn. Al bij de invoering van de Abw is bepaald dat een deel van de bijstand via een verdeelmodel zou worden gebudgetteerd. Waarom is de regering de afgelopen 5 jaar niet in staat geweest een verdeelmodel te ontwikkelen dat de verschillen die de Kamer tussen gemeenten heeft gesignaleerd goed verklaart? Is de regering het eens met de opvatting van deze leden dat het voorgelegde verdeelmodel nadelig is voor die gemeenten die een actief uitstroombeleid hebben uitgevoerd? En dat gemeenten die door falend beleid een hoog volume van uitkeringsgerechtigden hebben bevoordeeld worden? Het bevreemdt de leden van de PvdA-fractie dat na het algemeen overleg met de Kamer over het objectief verdeelmodel en het FWI het overgrote deel van de door de Kamer gemaakt opmerkingen in dit wetsvoorstel niet is meegenomen.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij wensen enkele vragen te stellen en opmerkingen te maken.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling, maar ook met waardering kennis genomen van de nieuwe regels voor de financiering van de ABW, IOAW en de IOAZ. Bij de waardering is er ook zorg dat de operatie leidt tot ongewenste neveneffecten voor cliënten en gemeenten. Gemeenten voeren voornoemde wetgeving uit. Dan is het in de ogen van deze leden ook logisch dat die gemeenten meer ruimte wordt gegeven in de uitvoering maar dat zij tegelijkertijd daarvoor ook meer financiële verantwoordelijkheid gaan dragen. In dit licht bezien is de verandering naar 75% declaratie en 25% budgettering een heel logische. Aangezien het om een groep gaat die zeer kwetsbaar is moeten de risico's vooraf goed in kaart gebracht worden, risico's voor de cliënten en de gemeenten.

Meer beleidsruimte leidt onontkoombaar tot verschillen tussen gemeenten. De aan het woord zijnde leden vragen zich echter af of van rijkswege geen voorwaarden gesteld moeten worden aan de grootte van de afwijkingen tussen gemeenten. Zij vinden dat bijstandsgerechtigden, waar dan ook in Nederland, een adequaat bestaansminimum gegarandeerd moeten krijgen. De nieuwe regels voor de financiering van de bijstand moeten dit principe niet onderuit halen. Kan de regering garanderen dat dit inderdaad niet gebeurt?
De invloed van de economie op het aantal bijstandsgerechtigden is evident. De aan het woord zijnde leden willen zeker niet het nut van de voorgestelde maatregelen betwisten, maar zij willen toch wel aandacht vragen voor de economische context waarin zij thans zijn geplaatst. Wanneer een bijstandsgerechtigde maar enigszins wil of kan zijn er mogelijkheden voor werk. Wanneer dat niet direct kan is er voldoende geld voor scholing om dat na een bepaalde tijd mogelijk te maken. Heeft de regering ook rekening gehouden met deze conjuncturele context van de maatregelen? Zijn deze leden te pessimistisch wanneer zij stellen dat deze maatregelen alleen een positief effect kunnen hebben in een situatie van hoogconjunctuur?

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij stemmen in algemene zin in met decentralisatie en deregulering, aangezien het vergroten van de beleidsvrijheid van gemeenten hun meer mogelijkheden geeft om op maat te werken. Maar deregulering mag natuurlijk niet ten koste gaan van de «polisvoorwaarden» van de Abw, de IOAZ en de IOAW. Tegelijkertijd hechten deze leden aan een effectieve uitvoering van het reïntegratiebeleid. De vraag is echter of dat met dit wetsvoorstel bereikt wordt. Alvorens op die vraag antwoord te kunnen geven, willen zij fractie graag enkele punten verduidelijkt zien.

De leden van de fractie van GroenLinks hebben forse bedenkingen bij het wetsvoorstel. Op zich spreekt het doel van het wetsvoorstel hen: de gemeenten een grotere verantwoordelijkheid en beleidsvrijheid te geven op het gebied van werk (reïntegratie) en inkomen. Immers, de oude financieringssystematiek waarbij de gemeenten amper voordeel ondervonden van inspanningen om uitkeringsgerechtigden uit te laten stromen uit de bijstand en waar zelfs een negatieve prikkel bestond in de vorm van een lagere uitkering uit het gemeentefonds, stemde allerminst tot tevredenheid. Daarom was de gedachte aan een ontschot Fonds voor Werk en Inkomen met een groter financieel belang voor de gemeenten een aantrekkelijke. Het wetsvoorstel beoogt dit nu te regelen en is een eerste forse stap in bedoelde richting. De uitwerking laat volgens deze leden echter nog te wensen over. Er zijn hen vele dingen onduidelijk en zij hebben dan ook nog vele vragen.

De leden van de SP-fractie hebben kennis genomen van het wetsvoorstel en hebben fundamentele kritiek op de hele kern van het voorstel. Zij betwisten de aanname van de regering dat gemeenten slechts een in het algemeen belang verantwoord beleid voeren als ze de consequenties ook in de eigen portemonnee voelen. De gemeente hoort naar de mening van deze leden voor het door haar gevoerde beleid door haar burgers, die ook belasting aan het Rijk betalen, te worden afgerekend. Tegen het deels ontschotten van de financieringsstromen hebben de aan het woord zijnde leden in principe geen bezwaar, maar wel tegen de budgettering van de financiering. Voor de gemeente gaat daardoor een zo laag mogelijk aantal uitkeringsgerechtigden mogelijk zwaarder tellen dan de positie van de individuele uitkeringsgerechtigde. Terwijl uitstroom uit de bijstand voor een groot deel van de huidige bijstandspopulatie feitelijk geen reële optie is. Gemeenten worden door het voorgestelde beleid gestimuleerd mensen uit de bijstand te «helpen», zelfs als dat persoonlijk of maatschappelijk

nog niet verantwoord is. Volgens deze leden dreigt dat slechts in- en uitstroomcijfers in de toekomst tellen en niet meer de mensen.
Deze leden betwisten ook de noodzaak om te komen tot een andere financiering. Immers, het aantal mensen in de Abw daalt, nu recentelijk de kansen op de arbeidsmarkt, ook voor langdurig werklozen, gestegen zijn. Bovendien is het leeuwendeel van de mensen in de bijstand nu niet sollicitatieplichtig of staat op de arbeidsmarkt op een dusdanige achterstand dat reïntegratie op korte termijn niet waarschijnlijk is. Deze leden vragen de regering nog eens aan te geven waarom de situatie van de Abw zou dwingen om tot een andere financieringswijze te komen.

De leden van de fracties van RPF en GPV hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel, waarmee wordt beoogd het gemeentelijk aandeel in de uitkeringslasten van de Abw, IOAW en IOAZ te verhogen van 10% naar 25%. Zij constateren dat hiermee ook invulling wordt gegeven aan de afspraken die in het regeerakkoord zijn gemaakt over de vorming van het Fonds Werk en Inkomen. Dit fonds zou de financiële en de beleidsmatige verantwoordelijkheden van gemeenten moeten vergroten. Deze deze leden zijn er nog niet van overtuigd dat de voorgestelde systematiek de meest wenselijke is. Zij hebben er behoefte aan de regering hierover een aantal vragen voor te leggen.
Het is deze leden overigens opgevallen dat een aantal onderwerpen in lagere regelgeving nader moet worden uitgewerkt. Momenteel is nog niet duidelijk hoe die regelingen eruit zullen zien. Kan een overzicht worden gegeven van de onderwerpen die in lagere regelgeving moeten worden opgenomen en van de termijnen aangeven waarop die regelgeving naar verwachting gereed zal zijn? Wat deze leden betreft kunnen daarbij de regelingen buiten beschouwing worden gelaten die «zonodig» tot stand moeten komen en waarvan nu dus nog niet duidelijk is of dat het geval zal zijn.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. De regering beoogt een bundeling van geldstromen naar de gemeenten om uitstroom van Abw-, IOAW- en IOAZ-gerechtigden te bevorderen. Deze leden staan positief tegenover de voorgenomen bundeling en budgettering. Zij willen echter bij een aantal punten de vinger leggen.

2. Achtergrond vorming van een FWI

De leden van de PvdA-fractie vragen op grond van welk onafhankelijk onderzoek na de invoering van de nAbw geconcludeerd kan worden dat er geen stimulering uitgaat van het declareren van 90% van de bijstandslasten? Welke argumenten liggen aan deze stelling ten grondslag? Is in de nAbw het volume van de te declareren bijstandskosten via het toeslagensysteem aangepast?
Eerder heeft de regering betoogd dat juist het desincentive ligt in het feit dat bij daling van het aantal bijstandsgerechtigden er een straf optreedt doordat de uitvoeringskosten navenant worden gekort. Vervolgens moet de gemeente de infrastructuur van personeel en organisatie aanpassen. Terwijl die infrastructuur juist nodig blijft om verdere uitstroom en activering te realiseren. Deze leden menen dat in deze laatste overweging en niet in het declaratievolume de reden lag om de uitvoeringskosten met een sterk dalend bestand te bevriezen. Stemt de regering in met deze opvatting? Met hoeveel bijstandsgerechtigden en met welk percentage is het volume in de bijstand sinds 1994 gedaald?
Stemt de regering in met de analyse dat de bijstand het vangnet van sociale zekerheid is en dat daarom juist een substantiële bijstandsverstrekking aan alle mensen die dat echt nodig hebben een bewijs is van goed bijstandsbeleid? Dit wetsvoorstel suggereert dat alleen een daling

van het bijstandsvolume een teken is van goed gevoerd bijstandsbeleid en dat de sturingsinstrumenten zich daarop moeten richten. Is naar het oordeel van de regering een goed bijstandsbeleid het investeren in participatie en sociale activering en scholing, zeker nu in de bijstand de harde kern van fase 4-cliënten de overhand heeft? Op welke wijze voorziet dit wetsvoorstel in een meting van deze kwaliteit van de bijstandsuitvoering? Gaat dit deel van de bijstandsuitvoering niet gepaard met hoge uitvoeringskosten? Hoe denkt de regering een redelijke balans van sturing op uitstroom en sturing op sociale activering en armoedebestrijding te vinden? Hoe ziet in de ogen van de regering die balans eruit, welke meetpunten kunnen hiervoor gehanteerd worden ? Zijn die al in ontwikkeling? Is de regering al bezig instrumenten als benchmark te ontwikkelen, die bruikbaar zijn om de verdeling van geld over de gemeenten te ondersteunen? Op welke termijn denkt de regering deze te kunnen presenteren?
De aan het woord zijnde leden zien een risico in de uitvoering indien financiële impulsen zich beperken tot uitstroom en volumedaling. Zij zullen soms niet te verenigen zijn met prikkels die moeten leiden tot sociale participatie, activering, zorg en dienstverlening voor de blijvers in de bijstand. Onderkent de regering deze risico's en welke voorstellen kunnen van de regering verwacht worden om deze risico's te ondervangen?
Het komt deze leden voor dat de analyse over het terugdringen van het bijstandsvolume en het effect van een financieel incentive op basis van het volume enigszins gebrekkig is. Deze opvatting is ook in het advies van de Raad van State te beluisteren. Waarom heeft de regering zich niet ingespannen om haar opvatting beter te documenteren en te argumenteren, zo vragen de aan het woord zijnde leden.
Heeft de regering de opvatting van de projectgroep onderschreven dat het mogelijk moet zijn een wetenschappelijk verantwoord econometrisch model te ontwikkelen dat gebruikt zou kunnen worden als grondslag voor een adequaat verdeelmodel? Of blijft de regering bij het standpunt uit het regeerakkoord waarin gesteld wordt dat alleen elementen uit het rapport van de Projectgroep objectief verdeelmodel gebruikt kunnen worden?

De aan het woord zijnde leden vragen of bij de intrekking van het wetsvoorstel ten behoeve van het budgetteren van de toeslagen niet ook het gebrekkige verdeelmodel dat in het voorstel was opgenomen een sterke rol speelde. Kan de regering aangeven op welke onderdelen het verdeelmodel van het onderhavige wetsvoorstel verbeteringen bevat ten opzichte van het wetsvoorstel inzake de budgettering van het toeslagenvolume?
De leden van de PvdA-fractie vragen voorts een nadere onderbouwing van de argumentatie om ook het 75% regime te gaan hanteren voor arbeidsongeschikte werknemers en zelfstandigen (IOAW/IOAZ).

Bij de eerste evaluatiediscussie over de nieuwe Abw kwam nogal een aantal vraagpunten naar voren. Er kon niet duidelijk gemaakt worden welke positieve invloed de nieuwe Abw op het aantal cliënten heeft gehad, er was kritiek op de poortwachtersfunctie, er waren vraagtekens bij de doeltreffendheid van de maatregelen en bij een te snelle invoering van het single audit systeem werd zelfs gevreesd voor de rechtmatigheid. Toch wordt begonnen met deze financieringsregels en met het Fonds Werk en Inkomen. Hebben voornoemde kritiekpunten op de nieuwe Abw geen invloed op het voorliggende wetsvoorstel, vragen de leden van de CDA-fractie. Zal bij de evaluatie van deze wijziging in 2002 om voornoemde reden wel een oordeel over deze nieuwe financieringsregels en het FWI gegeven kunnen worden?
Gemeenten kunnen er straks zelf voor kiezen welke activeringsinstrumenten zij in willen zetten om hun bijstandsclienten zo snel mogelijk aan werk te helpen. De WSW is buiten het FWI gehouden. De aan het woord zijnde leden ondersteunen dit, gelet op de zeer specifieke doelgroep. Zij vinden

wel dat gemeenten bij veel activiteiten om werklozen aan het werk te helpen, meer gebruik van de expertise van de WSW bedrijven zouden kunnen maken. Op deze wijze zou de doelmatigheid van de uitvoering extra bevorderd kunnen worden. Is de regering voornemens de WSW blijvend buiten het Fonds Werk en Inkomen te laten en zal de regering bij de evaluatie in 2002 antwoorden kunnen geven op vragen naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de door de gemeenten gekozen activeringsinstrumenten?

De huidige verdeling van financiële verantwoordelijkheden op het terrein van de bijstand heeft volgens de regering geen stimulerend effect op het gemeentelijk uitstroombeleid. De leden van de fracties van RPF en GPV menen dat hierop inderdaad weinig valt af te dingen. Toch leeft bij hen de vraag hoe het dan kan dat zoveel gemeenten de afgelopen jaren relatief goede uitstroomcijfers hebben kunnen presenteren. Welke prikkels hebben deze gemeenten er toe gebracht zich blijkbaar fors in te spannen? Of zijn de goede prestaties naar het oordeel van de regering in belangrijke mate, zo niet geheel, toe te schrijven aan de gunstige economische conjunctuur en is de uitstroom meer ondanks dan dankzij de huidige verdeling van financiële verantwoordelijkheden? Het lijkt deze leden onwaarschijnlijk dat de gunstige cijfers kunnen worden verklaard uit het feit dat op 1 januari 1996 de nieuwe Abw in werking is getreden. Deelt de regering die opvatting?
De aan het woord zijnde leden hebben er kennis van genomen dat met de in het FWI te ontwikkelen financieringssystematiek wordt beoogd een bijdrage te leveren aan het vergroten van de uitstroom en, als gevolg daarvan, een daling van de uitkeringslasten. Zij hopen dat de verwachtingen die de regering heeft van deze nieuwe systematiek niet te hooggespannen zijn. Van de huidige populatie Abw-gerechtigden verkeert 60% tot 70% in fase 4 (zie Kamerstuk 26 800 XV nr. 67) en het lijkt uitgesloten dat de uitstroom zich in hetzelfde tempo kan voortzetten. Komen de grenzen van de mogelijkheden van gemeenten om hier forse winst te boeken niet langzamerhand in zicht? In het verlengde hiervan vragen deze leden of het financieel voordeel dat gemeenten in de nieuwe systematiek kunnen behalen niet van betrekkelijk korte duur zal zijn.
Afgaand op onder andere de uitkomsten van het algemeen overleg van 3 februari jl. over het Fonds Werk en Inkomen lijkt er een breed draagvlak te bestaan voor de vorming van dit fonds. Niettemin leven er nog veel vragen over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het fonds. Deze leden constateren dat het wetsvoorstel verdergaat dan het wetsvoorstel Wijziging van de Algemene Bijstandswet in verband met de financiering van gemeentelijke toeslagen (Kamerstukken 25 761), dat de regering wil intrekken. Zij hebben overigens begrepen dat de mate van budgettering van de uitkeringslasten Abw wel materieel overeenkomt met wat bereikt zou zijn na overheveling van de financiële verantwoordelijkheid voor de toeslagen naar de gemeenten conform het toeslagenvoorstel. Komt dat bij benadering overeen of gaat het om exact dezelfde financiële effecten?
De in het voorliggende wetsvoorstel beoogde eerste fase van het Fonds Werk en Inkomen kan wellicht op termijn worden gevolgd door verdergaande stappen. De aan het woord zijnde leden hebben begrepen dat de regering een verdere verhoging van het gemeentelijk aandeel niet op voorhand uitsluit, maar daarover nog geen uitsluitsel wil geven. Zij delen de opvatting dat het wel erg prematuur is daarover in dit stadium al vergaande uitspraken te doen. De regering verwacht dat door het aanbrengen van meer evenwicht tussen de beleids- en financiële verantwoordelijkheid van gemeenten, de uitvoering van de Abw efficiënter zal worden. Deze leden veronderstellen dat gemeenten die zich momenteel inspannen om de wet zo efficiënt en rechtvaardig mogelijk uit te voeren zich door dit beleidsvoornemen niet aangesproken moeten voelen. Is hun taxatie juist dat deze operatie er met name op is gericht de gemeenten die

momenteel geen optimale inspanning leveren tot meer dadendrang aan te zetten? En betekent dat dan tegelijkertijd dat de beoogde verhoging van het gemeentelijk aandeel naar 25% voor gemeenten die nu al een efficiënt bijstandsbeleid voeren, in de structurele situatie naar verwachting per saldo nauwelijks verschil zal maken met de huidige financiële verantwoordelijkheden?

3. Het FWI

3.1 Aanleiding om te komen tot een Fonds voor Werk en Inkomen

De leden van de PvdA-fractie menen dat een financiering van de Abw via het gemeentefonds een te grote beperking oplegt in de mogelijkheid tot het definiëren van bijstandspecifieke kenmerken. Op grond van deze overweging stemmen zij in met de opvatting van de regering dat een verbetering van het verdeelmodel via het gemeentefonds niet goed mogelijk is.

3.2 Achterliggende visie

De leden van de PvdA-fractie stemmen ook in met de overweging dat een samenvoeging van de financiering van de Abw met de instrumenten die zowel uitstroom als activering beogen waarbij ontschotting en stroomlijning wordt toegepast een goed concept kan zijn. Wel menen deze leden dat dan volstrekt duidelijk moet zijn dat, ook in het kader van de SUWI-operatie, de verantwoordelijkheid voor de WW, de inzet van middelen en de wijze van uitvoering daarvan een verantwoordelijkheid van de gemeenten moet zijn. Onderschrijft de regering deze stelling? Zo ja, ziet de regering dan een discrepantie tussen deze doelstelling en de mogelijk verplichte uitbesteding van reïntegratietaken door de gemeenten? Of meent de regering dat de gemeenten vrij zijn in de wijze waarop zij binnen het kader van de wet de middelen optimaal kunnen inzetten? Deze leden vragen van de regering in dit kader een duidelijke stellingname, mede in het licht van de opmerkingen van de VNG dienaangaande.

Het wetsvoorstel geeft, met de voorgestelde financieringsstructuur, een vérgaande beleidsvrijheid aan gemeenten, aldus de leden van de VVD-fractie. Dit past daarmee binnen het streven om te komen tot meer decentralisatie. Deze leden hebben reeds in eerder overleg aangegeven een groot voorstander te zijn van meer beleidsvrijheid en meer verantwoordelijkheid voor gemeenten daar waar het gaat om de uitvoering van de Abw en het uitstroombeleid. Bundeling van geldstromen en daarbij een zo groot mogelijke budgettering geeft gemeenten de mogelijkheid zelf keuzes te maken voor een zo effectief mogelijke inzet van de beschikbare middelen voor de uitstroom van cliënten. Door tevens meer financiële verantwoordelijkheid bij de gemeenten te leggen (van de verhouding 90%–10% naar 75%–25%) ontstaat een financiële prikkel voor gemeenten om een goed uitstroom beleid te voeren.
Daar is immers de winst te behalen. Mede door meer uitstroom kan het beleid waar het gaat om minima-ondersteunende maatregelen zich beperken tot diegenen die het echt nodig hebben. Deze leden realiseren zich dat de ingreep in de financieringssystematiek wel zorgvuldig en op een verantwoorde manier, zowel voor Gemeenten als voor het Rijk, moet gebeuren.

De voordelen van de gemeente als democratisch orgaan dat dicht bij de burger staat en waartoe de burger zich gemakkelijk kan wenden zijn evident, aldus de leden van de CDA-fractie. Toch moet wel bedacht worden dat voor veel bijstandscliënten die langdurig in de bijstand zitten deze voordelen weinig ervaren worden. Vanuit de bijstandscliënten heerst in veel gevallen de onvrede dat men in gemeente A heel anders behan-

deld wordt dan in gemeente B. Het uitgangspunt dat met de vorming van het FWI de inkomenswaarborgfunctie van de Abw, IOAW en IOAZ niet wordt aangetast is voor deze leden van wezenlijk belang. Openbare verantwoording in de gemeenteraden van het genoemde bijstandsbeleid zowel voor het Inkomensdeel als het Werkdeel is een goede zaak.

De leden van de D66-fractie constateren dat de Raad van State heeft geconcludeerd dat het geenszins vast staat dat de wijziging van financiering van de Abw, de IOAW en IOAZ en de loaz effectief zal zijn. De regering heeft in haar antwoord op deze kritiek haar standpunt gehandhaafd door te wijzen op het belang van de medebewindrelatie. Ook de Raad voor de Financiële verhoudingen schrijft in zijn advies dat het inbouwen van een financiële prikkel eigenlijk niet nodig is. Deze leden willen graag weten waarop de regering haar standpunt baseert dat alleen financiële prikkels gemeenten aanzetten tot een adequate en efficiënte uitvoering van wet- en regelgeving. Zijn er geen andere prikkels, zoals ontschotting en grotere beleidsvrijheid, die ook of zelfs meer effect sorteren? Hebben gemeenten geen andere instrumenten nodig om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt weer aan het werk te krijgen?
Overigens vragen deze leden zich af hoe redelijk het is om gemeenten financieel verantwoordelijk te maken voor de groep Abw-gerechtigden die geen arbeidsmarktverplichting heeft en voor wie reïntegratie dus zelden een optie is.
De aan het woord zijnde leden zouden graag een antwoord van de regering krijgen op de vraag van het VNG of de ingebouwde prikkels wel altijd een positief effect hebben. Immers. als een gemeente meer uitstroom realiseert dan het landelijk gemiddelde, zal op termijn het totale FWI-budget voor die gemeente lager worden. Het voordeel van goed uitstroombeleid, zo stelt het VNG, is van korte duur omdat het jaarbudget wordt gebaseerd op de gegevens van de twee voorafgaande jaren. Daarna is de prikkel voor de gemeenten verdwenen. Onderkent de regering dit knelpunt? Verwacht zij effect van dergelijke eenmalige prikkels?
Een van de doelstellingen van het wetsvoorstel is het bevorderen van reïntegratie van uitkeringsgerechtigden. Het wetsvoorstel geeft echter geen inzicht in de verwachte effecten. Het moet mogelijk zijn een dergelijke berekening op te stellen. Er bestaan immers al berekeningen die gemaakt zijn met behulp van de eerste versie van het objectieve verdeelmodel. De leden van de D66 fractie willen de regering verzoeken aan te geven hoeveel geld er naar verwachting zal doorstromen naar het werkdeel van het FWI. Hoeveel reïntegratietrajecten kunnen daarmee worden gestart? Wat is naar verwachting het resultaat van al die reïntegratietrajecten?

De regering stelt dat het grotere financiële belang dat gemeenten krijgen, gemeenten zal prikkelen om actiever te werken aan reïntegratie. Ondanks dat de Raad van van State hier kritisch op heeft gereageerd heeft de regering de redenering gehandhaafd. Waarop baseert de regering haar standpunt dat alleen financiële prikkels gemeenten aan zetten tot een adequate en efficiënte uitvoering van wet en regelgeving, zo vragen ook de leden van de fractie van GroenLinks. Zijn er geen andere prikkels die ook of zelfs meer effect sorteren? Uit een brief van de minister van SZW van 1 december 1999 blijkt dat in de praktijk de financiële prikkels voor de meeste gemeenten niet erg groot zijn. De herverdeeleffecten in 2001 zijn voor 82% van de gemeenten kleiner dan 3,75%. Verwacht de regering dat gemeenten door deze kleine financiële prikkels voldoende zullen worden gestimuleerd om uitstroom te bevorderen?
Verder moet worden geconstateerd dat tussen het moment waarop enkele jaren geleden de gedachte voor het Fonds Werk en Inkomen naar voren kwam, de situatie grondig is veranderd wat betreft arbeidsmarkt en samenstelling van de bijstandspopulatie. Door de krapte op grote delen

van de arbeidsmarkt heeft een «afroming» van het bijstandbestand plaatsgevonden. Van de mensen die op dit moment nog in de bijstand zitten is het grootste deel zeer moeilijk bemiddelbaar naar betaald werk. De helft is om medische of psychische redenen niet beschikbaar voor arbeid en heeft geen arbeidsverplichting. Het zal dus veel inspanning vergen om deze mensen te doen uitstromen en voor een aanzienlijk deel zal dat niet lukken en is het perspectief wellicht een klein stukje betaald werk of vrijwilligerswerk en verder een langdurig beroep op de bijstand. De vraag is dan ook of voor moeilijk bemiddelbaren en voor zogenaamde blijvers in de bijstand de prikkels van voorliggende wet wel werken. Voor deze groep is reïntegratie vaak geen optie meer, maar vormt de uitkering een soort basisinkomen. Is het nog wel reëel om voor deze groep mensen de reïntegratie als doelstelling te handhaven? Is het redelijk om gemeenten voor deze groep financieel verantwoordelijk te maken gezien de beperkte beinvloedingsmogelijkheden die ze hebben voor deze groep? Vergt de problematiek van deze groep wellicht andere instrumenten en zo ja welke dan?
Eén van de doelstellingen van het wetsvoorstel is het bevorderen van de reïntegratie van uitkeringsgerechtigden. Het wetsvoorstel geeft echter geen zicht op de verwachte effecten. Is het mogelijk om een berekening op te stellen, aangezien er al berekeningen zijn gemaakt met behulp van de eerste versie van het objectieve verdeelmodel? Kan de regering aangeven hoeveel geld er naar verwachting zal doorstromen naar het werkdeel van het FWI? Hoeveel reïntegratietrajecten kunnen daarmee worden gestart? Wat is naar verwachting het resultaat van al die reïntegratietrajecten?
De bedenkingen bij onderhavige wetswijziging van de aan het woord zijnde leden GroenLinks fractie worden versterkt door het feit dat de positieve prikkels voor de gemeenten op allerlei manieren wordt getemperd. Gemeenten die goed presteren wat betreft uitstroom uit de bijstand hebben daar maar één of twee jaar profijt van. Zo blijkt namelijk uit de reactie van de VNG op de voorstellen van de regering dat als een gemeente meer uitstroom realiseert dan het landelijk gemiddelde in de toekomst het totale FWI-budget voor die gemeente lager zal worden. Het voordeel van goed uitstroombeleid is slechts van korte duur. Omdat het jaarbudget wordt gebaseerd op de gegevens over de twee voorgaande jaren is het voordeel vooral in het jaar zelf en wellicht het jaar erna, daarna is de prikkel voor gemeenten weer verdwenen. Onderkent de regering dit knelpunt? En welke effecten verwacht de regering van dergelijke eenmalige prikkels, zo vragen ook deze leden.
Zij vragen zich af of de beoogde prikkel voor de gemeenten, als die al werkt bij het huidige bijstandsbestand, uiteindelijk substantieel genoeg is om gemeenten tot beleidsverandering ofintensivering te stimuleren. De twijfel of die prikkel werkt wordt mede gevoed door de ervaringen van de afgelopen jaren in diverse gemeenten die redelijk succesvol waren wat betreft uitstroom van uitkeringsgerechtigden uit de bijstand. Succesfactoren moeten veeleer gezocht worden in het vermogen een consistent beleid op te zetten, samenwerkingsrelaties aan te gaan met andere actoren, het creatief benutten van bestaande regelingen, het slechten van bureaucratische werkwijzen ten gunste van een klantgerichte benadering, enzovoorts. Positieve of negatieve financiële prikkels lijken daarbij slechts een bescheiden rol gespeeld te hebben. Kan de regering meer inzicht geven in succesfactoren van op dit terrein goed presterende gemeenten? Kan de regering aangeven, ook kwantitatief, wat het Fonds Werk en Inkomen, zoals dat nu voorligt daaraan toevoegt? Welke resultaten verwacht de regering?

De leden van de SP-fractie vragen de regering ook om nog eens duidelijk te maken wat de logica is achter het gegeven dat een gemeente die dit jaar bezuinigt op het inkomensdeel, doordat er bijvoorbeeld minder uitke-

ringsgerechtigden instromen, volgend jaar meer kan uitgeven aan reïntegratie van minder uitkeringsgerechtigden, terwijl een gemeente die, om wat voor reden dan ook, er niet in slaagt het aantal uitkeringsgerechtigden te beperken, volgend jaar minder reïntegratiebudget heeft voor meer uitkeringsgerechtigden.

De leden van de fracties van RPF en GPV juichen het toe dat de regering bij de vorming van het FWI de voorwaarde stelt dat sprake moet zijn van verantwoorde en beheersbare risico's. Deze leden informeren welke financiële risico's het rijk eigenlijk loopt. Wordt het rijk eigenlijk niet veel beter van deze hele operatie? De bijstand zal hoogstwaarschijnlijk niet meer gaan kosten dan in de huidige systematiek en elke geslaagde reïntegratie betekent ook voor het rijk een besparing. Gaan met andere woorden de gemeenten niet heel hard aan het werk voor het rijk?
Het is deze leden opgevallen dat de regering bij de verdere uitwerking van de plannen op twee gedachten lijkt te hinken. Enerzijds wordt aangekoerst op verdere deregulering, terwijl het rijk anderzijds een stevige vinger in de pap lijkt te willen houden. Wat dat laatste betreft verwijzen zij naar de onderbouwing van de keuze voor het FWI in plaats van financiering via het gemeentefonds. Eén van de argumenten om te kiezen voor het FWI is dat dit meer mogelijkheden biedt voor landelijke sturing, met name waar het gaat om het vaststellen van de omvang van de beschikbare middelen, de verdeelmethodiek en de limitering van het gemeentelijk financieel risico. Schuilt in de behoefte de omvang van de beschikbare middelen vast te stellen niet een impliciet wantrouwen in de richting van de gemeenten?
Overigens hebben deze leden begrip voor de keuze voor budgettering via een specifieke uitkering op de begroting van het ministerie van SZW. Zij vragen of de verwachting is gerechtvaardigd dat in de nabije toekomst meer fondsen op deze manier op de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zullen verschijnen.
De aan het woord zijnde leden hebben er kennis van genomen dat de regering een sluis wil aanbrengen tussen het uitkeringsbudget en het werkdeel van het FWI, om zodoende de financiële samenhang tussen beide aan te brengen. Gemeenten mogen overschotten uit het gebudgetteerde inkomensdeel houden, maar deze overschotten mogen alleen worden aangewend voor activeringsdoeleinden. Eventuele tekorten moeten, tot op zekere hoogte, door gemeenten uit de algemene middelen worden betaald. Deze leden verzoeken om een nadere onderbouwing van deze keuze, die naar hun oordeel niet getuigt van consistentie. Waarom mogen gemeenten overschotten uit het gebudgetteerde inkomensdeel niet ten goede laten komen van de algemene middelen, als tekorten wel uit die algemene middelen moeten worden betaald? Deze leden hebben begrepen dat de VNG grote moeite heeft met dit onderdeel van het voorstel en dat over deze materie op donderdag 25 mei 2000 overleg plaatsvindt. Uiteraard zijn zij zeer nieuwsgierig naar de uitkomsten van dit overleg. Nu ten aanzien van de besteding van overschotten zo weinig beleidsvrijheid wordt geboden dringt zich ook de vraag op of deze benadering wel realistisch is. Is het ondenkbaar dat gemeenten hun overschotten niet in voldoende mate kunnen uitgeven aan activering, gelet op de beperkte reserveringsmogelijkheden, bijvoorbeeld omdat ze niet voldoende personeel kunnen vinden om scholings- of reïntegratie-activiteiten aan te bieden? In het verlengde hiervan vragen zij in welke mate gemeenten momenteel hun reactiveringsactiviteiten uit de algemene middelen bekostigen. Als in de huidige situatie de algemene middelen voor dit doel worden aangesproken, zou het voorstel om overschotten aan reïntegratie-activiteiten te besteden er per saldo wél toe leiden dat er meer beleidsvrijheid voor gemeenten ontstaat.
De leden van de fracties van RPF en GPV delen de opvatting dat benchmarking ertoe kan leiden dat gemeenten worden gestimuleerd in

het realiseren van besparingen. Kan nader worden aangegeven hoe de benchmarking gestalte zal krijgen? Worden alleen «vergelijkbare» gemeenten met elkaar vergeleken? Deze leden willen er in dit verband wel op wijzen dat het realiseren van besparingen geen doel op zich mag worden, zodat mensen die recht hebben op een uitkering daarvan verstoken blijven. Dat is ook totaal niet te rijmen met het streven het niet-gebruik tegen te gaan.

Gemeenten worden financieel verantwoordelijk voor de uitstroom van bijstandsgerechtigden en het bevorderen van een meer effectieve aanpak van reïntegratie. In de memorie van toelichting lijkt het erop dat de regering de weinige uitstroom uit de Abw wijt aan het ontbreken of niet efficiënt besteden van de financiële middelen van gemeenten. Daarnaast beaamt de regering dat van de huidige groep bijstandsgerechtigden 60% tot 70% in de fase 4 verkeert (26 800 XV, nr. 67, pag. 16). De leden van de SGP-fractie vragen of het terecht is om gemeenten financieel verantwoordelijk te maken voor een groep die wellicht moeilijk te reïntegreren is. Kan de regering een nadere onderbouwing geven dat het financieel verantwoordelijk stellen van gemeenten een belangrijke prikkel zal zijn voor de reïntegratie? Welke andere prikkels ziet de regering? Kan de regering in de beantwoording ook ingaan op het verband met de voorstellen om de armoedeval op te heffen?
De aan het woord zijnde leden vragen wat de verwachte effecten zijn van de bevordering van de reïntegratie. Hoeveel geld zal naar verwachting doorstromen naar het werkdeel van het FWI?
De regering erkent dat de mogelijkheid bestaat dat op enig moment een overschot op het inkomensdeel aan activerings- en scholingsbudgetten niet meer zinvol is, omdat er geen behoefte meer zal zijn aan die middelen. In het wetsvoorstel is gekozen voor de mogelijkheid dat bij amvb de bestedingsmogelijkheden van overschotten kunnen worden verruimd (artikel 7, lid 2). Uitgangspunt daarbij is dat het bijdraagt aan de doelstelling van het FWI. De aan het woord zijnde leden vragen of de regering concreet kan aangeven waaraan wordt gedacht en wat de motieven daarvoor zijn. Daarnaast vragen zij hoe de Kamer bij de verdere uitwerking van de bestedingsmogelijkheden wordt betrokken.
De aan het woord zijnde leden stellen vast dat de risico's bij gemeenten beperkt zijn. Zij vragen waarom gemeenten bij onderschrijding van het macrobudget niet het extra voordeel behoeven in te leveren? Wordt hiermee een mogelijk voordeel voor gemeenten, bij te hoge volumeramingen, ingebouwd?

3.3 Fasering

De leden van de PvdA-fractie vinden het verstandig, nu het verdeelmodel nog niet volledig ontwikkeld is, te kiezen voor een zeer gefaseerde invoering. Het zoveel mogelijk toevoegen van geldstromen voor toeleiding naar werk naar de Wiw-gelden aan het werkdeel achten de leden deze leden wenselijk. Wel is de vraag of de huidige gelden van de G86 gemeenten nu ook over alle gemeenten verdeeld gaan worden.
Gezien de onzekere en nu nog onduidelijke verdeelmaatstaven en de uitkomsten daarvan wensen deze leden dat de amvb's die op basis van dit wetsvoorstel worden gemaakt, allen worden voorgehangen.
Duidelijk is dat de uitkomsten van het wetsvoorstel zeer veel onzekerheden bevatten. De regering kiest ervoor om de risico's te beperken; ruimte voor verdere experimenten in budgettering wordt op grond daarvan niet toegestaan. Naar het oordeel van deze leden is dat terecht. Meer dan 25% budgettering achten zij uiterst onwenselijk. Het is immers maar de vraag of gemeenten in staat zullen blijken sterk lokaal of regionaal gebonden arbeidsmarktsituaties die tot grote fluctuaties in het bijstandsbestand in een lopend begrotingsjaar kunnen leiden, goed op te

vangen. Het is de vraag of de kosten van bijstand dan in verhouding tot de overige exploitatie van de gemeente te groot zijn. Bovendien is het de vraag of het wenselijk is dat de gemeenten dan grotere reserves moeten maken. (Beheert de gemeente de spaarpot van de burger of is het rijk dat?). Het is evenzeer maar de vraag of het rijk in staat blijkt een werkelijk objectief verdeelmodel te ontwikkelen dat de financiële risico's die de gemeenten kunnen lopen rechtvaardigt. Het is ook de vraag of de mate van decentralisatie van bevoegdheden die gepaard dient te gaan met een nog grotere mate van financiële risico's voor de gemeenten wel past bij het primaat dat het rijk heeft als het gaat om het inkomensbeleid. Het is vooral de vraag of financiële risico's voor gemeenten wel bijdraagt aan een sluitende vangnetfunctie die de bijstand behoort te hebben. Zeker als het gaat om extra investeringen die niet nodig zijn voor sociale activering, maar om de zorg en dienstverlening te verbeteren. Het voorgenomen verdeelmodel zal dergelijke beleidsmaatregelen niet stimuleren. Wat is het standpunt van de regering bij deze vragen?

Het wetsvoorstel geeft aan dat het fasegewijs wordt geïmplementeerd en dat per 1-1-2001 de eerste fase van start gaat. Vervolgens zal na een eerste evaluatie in 2002 een volgende stap worden gezet in de uitbouw van het FWI, waarbij verdere budgettering en een uitbreiding van het werkdeel van het FWI in samenhang moeten worden bekeken. De leden van de VVD-fractie willen in relatie met het fasegewijs invoeren van dit Fonds de vraag stellen of de regering verwacht dat gemeenten wel voldoende ruimte krijgen in de eerste aanloop, de eerste fase om een succesvol beleid op te kunnen bouwen. Immers, de invoering gaat maar met hele kleine stappen. Deze leden hebben in een algemeen overleg de vraag gesteld of de regering in het vervolgtraject naar nog meer verschuivingen en verantwoordelijkheden (50%–50%) zou willen gaan. Signalen geven aan dat een aantal gemeenten hiermee wel zou willen experimenteren. Hoe denkt zij daar over?

De leden van de CDA-fractie steunen de gefaseerde invoering. Aanpassing van het macrobudget bij te lage raming is voor deze leden vanzelfsprekend. Alleen zo kan ook blijvend sprake zijn van inkomenswaarborgen voor de cliënten. Zij volgen de regering in de gefaseerde invoering van het FWI en in deze gewijzigde financieringsregeling. Zij benadrukken dat vooraf heel goed gekeken moet worden hoe in 2002 geëvalueerd gaat worden: welke doelen zijn gesteld en heeft deze wijziging positief gewerkt voor het bereiken van de doelen? Daarbij dienen de invloeden van andere externe factoren op het cliëntenbestand terdege meegewogen te worden. Deze leden zouden graag zien dat ook de conjunctuurgevoeligheid van dit voorstel een punt van discussie zal zijn.

De regering kiest voor een gefaseerde invoering van het FWI. De leden van de fracties van RPF en GPV constateren dat op dit moment nog geen concrete invulling wordt gegeven aan een verdere uitbouw van het fonds. Zij informeren of de regering hoe dan ook verder wil gaan dan hetgeen in het voorliggende wetsvoorstel wordt gepresenteerd. Zo ja, moet daaruit worden afgeleid dat de regering ervan uitgaat dat dit wetsvoorstel niet tot optimale resultaten zal leiden? Verder vragen deze leden of het eerder gevoerde, constructieve overleg met de VNG aanleiding geeft optimistisch te zijn over eventuele vervolgstappen? Aan welke vervolgstappen wordt concreet gedacht?
De regering voelt er niet veel voor in de eerste fase van het FWI gemeenten de mogelijkheid te bieden door middel van experimenten een verdergaande invulling aan het FWI te geven. De aan het woord zijnde leden hebben begrip voor deze benadering. Zij hebben de indruk dat bij een verdergaande invulling het financieel risico toch vrijwel geheel bij het rijk

moet liggen. Men kan zich dan afvragen wat de betekenis van een dergelijk experiment dan nog is.

3.4 De relatie tussen inkomensdeel en werkdeel binnen het FWI

De leden van de PvdA-fractie zijn het eens met de regering dat het een goede zaak is dat een mogelijk overschot van het inkomensdeel benut kan worden voor het werkdeel. De regering stelt dat een overschot op het werkdeel niet benut mag worden voor het inkomensdeel. Dat bevreemdt deze leden. Immers, de WIW bevat een volume van 150 mln. gulden, dat o.a. beschikbaar is voor premies en incentives in het kader van scholing toeleiding naar werk, sociale activering en ook vrijwillerswerk. Op welke wijze wil de regering dat budget in het werkdeel dan verbijzonderen? Is enige verruiming van deze gelden volledige uitgesloten? Het ontgaat deze leden volledig waarom een premie of incentive voor de uitkeringsgerechtigde de activerende werking van het FWI teniet zou doen. Zij nodigen de regering uit haar stelling in dit kader te onderbouwen.

De leden van de VVD-fractie hebben eerder aangegeven het jammer te vinden dat niet sneller meer verantwoordelijkheid en financiële prikkels aan gemeenten zijn gegeven.
Juist nu bevindt een zeer groot deel van de uitkeringsgerechtigden zich in de fase 3/fase 4, mensen die veel meer aandacht nodig hebben. Sociale activering en uitgebreide scholing zal dan ook noodzakelijk zijn voordat ze de arbeidsmarkt op kunnen.
Dit heeft tot gevolg dat langere trajecten nodig zullen zijn, waarbij het voor gemeenten noodzakelijk zal blijken te zijn dat er zoveel mogelijk ontschotting plaatsvindt van de budgetten zodat gemeenten optimale beleidsvrijheid hebben om deze groep mensen klaar te maken voor de arbeidsmarkt. Wanneer dit onvoldoende gebeurt, vrezen deze leden dat het voorgestelde beleid en de vorming van het FWI niet het resultaat opleveren van ervan verwacht wordt. Tevens zal er voor gemeenten meer ruimte moeten zijn om een overschot in enig jaar gedurende een volgend jaar in te kunnen zetten, zowel voor wat betreft het Inkomensdeel als het Werkdeel. Ook de beperkte bestedingsmogelijkheid van eventuele overschotten van het inkomensdeel lijkt niet echt logisch. Hoe denkt de regering erover om gemeenten daarin wat meer ruimte te geven, overschotten tot een bepaald plafond door te mogen schuiven naar volgende jaren, wanneer zij maar goed kunnen onderbouwen deze middelen op een ander moment voor uitvoering van beleid weer nodig te hebben?
Voldoende financiële middelen om een goed reïntegratiebeleid te kunnen voeren zijn van essentieel belang om het nieuwe beleid succesvol te laten zijn. Daar waar gemeenten wel zelf eventuele tekorten moeten financieren uit hun algemene middelen is het wat vreemd het aan de andere zijde in te perken. Wanneer beoogd wordt met dit wetsvoorstel gemeenten meer beleidsvrijheid en verantwoordelijkheid te geven, moeten we dat ook inderdaad doen.
Volledige inzet voor terugleiding naar de arbeidsmarkt is toch noodzakelijk?
De aan het woord zijnde stellen vervolgens de vraag hoe de regering ervoor wil zorgen dat er niet een te grote administratieve last voortvloeit uit dit wetsvoorstel, die samenhangt met het bijhouden van de diverse budgetten, diverse overschotten en jaarschijven. De doelstelling was en moet zijn een doelmatiger en effectiever beleid.

De gelden die gemeenten op het inkomensdeel overhouden kunnen ingezet worden op het werkdeel van het Fonds Werk en Inkomen. De leden van de CDA-fractie beoordelen dit positief, evenals de ontschotting in het werkdoel. Wel zal achteraf duidelijk aangetoond moeten worden wat de effecten van deze maatregelen zijn. Heeft de regering nu vooraf

duidelijk toetsingscriteria ontwikkeld die het mogelijk maken achteraf te beoordelen of de gestelde doelen zijn gehaald?
Gemeenten kunnen overschotten op het Inkomensdeel van het Fonds (het budget van 25%) straks inzetten voor het werkdeel. Heeft de regering al globaal becijferd om welke bedragen dit zou kunnen gaan voor die gemeente en de mate waarin deze behaalde voordelen door een gemeente in jaar 1 zich ook vertalen naar bijvoorbeeld jaar 2 of 3?

De leden van de D66-fractie zouden de regering willen verzoeken om in te gaan op de kritiek van de Raad voor de Financiële Verhoudingen op de korte tijd die gemeenten hebben om overschotten van het inkomensdeel voor het werkdeel in te zetten. Een gemeente heeft immers praktisch gezien slechts een half jaar de tijd om het overschot te besteden. Kan de regering ingaan op het voorstel van de Raad om deze periode uit te breiden?
Daarnaast zouden de leden van de D66 fractie graag zien dat de regering aangeeft of het inderdaad zo is dat gemeenten een overschot alleen het eerste jaar mogen aanwenden. Is de regering voornemens om een overschot dat niet (volledig) wordt besteed terug te vorderen dan wel te verrekenen met budgetten in latere jaren? Uitgaande van de situatie dat een overschot alleen in het eerstvolgende jaar mag worden aangewend, impliceert dit dat een gemeente moet bijhouden welk deel van het overschot is besteed en welk deel (nog) niet? Dat betekent een administratieve last voor de gemeenten om de diverse budgetten van de diverse jaarschijven goed in beeld te houden. Deze leden vragen de regering een reactie op de mogelijkheid om te werken met een vaste norm (bijvoorbeeld 5% van het jaarbudget) voor het bedrag dat gemeenten als overschot mogen meenemen naar het volgende jaar.
Graag zouden zij wat meer duidelijkheid krijgen over het verruimen van de bestedingsmogelijkheden van overschotten (artikel 7, lid 2). Uitgangspunt hierbij is dat het bijdraagt aan de doelstelling van het FWI. Kan de regering concreet aangeven waaraan wordt gedacht en wat de motieven daarvoor zijn? Kan de regering zich vinden in de uitleg zoals die gegeven wordt door de RFV, waarbij bijvoorbeeld het uitbreiden van de mogelijkheden voor kinderopvang en taalopleidingen van migranten als bestedingsmogelijkheden worden geaccepteerd? Hoe wordt de Kamer bij de verdere uitwerking van de bestedingsmogelijkheden betrokken?
Hoe gaat de regering om met het feit dat de VNG na ledenraadpleging deze beperking op de besteding van de overschotten onacceptabel heeft genoemd?
Daarnaast zouden de aan het woord zijnde leden graag willen weten wat de regering van plan is te doen met structurele overschotten. Worden die afgeroomd en overgeheveld naar gemeenten met structurele tekorten?

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat in het wetsvoorstel een beperking is te vinden op de besteding van het bespaarde geld op het inkomensdeel van het Fonds voor Werk en Inkomen. Het voorschrift om het inkomensdeel persé te besteden aan werk is een inperking. Het is toch ook denkbaar dat gemeenten daarvoor andere doelen op het gebied van sociaal beleid, welzijn en zorg op het oog kunnen hebben, die de sociale cohesie in de gemeente versterken. Deze leden begrijpen dat voorkomen moet worden dat bijstandsgeld geheel buiten de sociale sfeer wordt besteed, maar vinden dat de regering onvoldoende duidelijk maakt waarom er per sé een bordje «werk» naast de voordeur van een jongerenhonk moet hangen voordat uitgespaarde middelen uit uitkeringen daaraan besteed mogen worden. Of vallen dergelijke bestedingen onder de verruimde bestedingsmogelijkheden van overschotten die de regering door artikel 7, lid 2 mogelijk maakt?

3.5.1 Het macrobudget

Het lijkt de leden van de PvdA-fractie dat de risico's van macro-economische ontwikkelingen bij uitstek bij het rijk horen te liggen. De stelling van de regering dat de gemeenten geen risico's moeten dragen voor ontwikkelingen die zij niet kunnen beïnvloeden wordt onderschreven. Dat roept dan wel de vraag op waarom de gemeenten wel het risico dragen voor regionale of lokale arbeidsmarktverschuivingen, die zij maar zeer beperkt kunnen sturen, zeker op de korte termijn.
Een meevallende conjuncturele ontwikkeling zal eenmalig aan de gemeenten ten goede komen. Een eenmalige meevaller kan echter nooit voldoende zijn om structurele inspanningen te ondersteunen.
Het macrobudget wordt opgebouwd door uit te gaan van 25% van het bijstandsbudget. Is met het intrekken van het wetsvoorstel voor het toeslagenbudget hiermee het zelf risico dragen van de gemeenten voor het toeslagendeel van de bijstand geheel van de baan? Zo niet, hoe wordt dan het macrovolume bepaald van het zich nog steeds te ontwikkelen toeslagendeel?

Nu het gemiddeld bedrag aan uitkering per uitkeringsgerechtigde per jaar fluctueert, van welk basisbedrag per uitkering wordt dan uitgegaan ter vaststelling van het macrobudget? Wordt er straks jaarlijks achteraf het feitelijk bedrag per uitkering herrekend en vindt op basis daarvan een bijstelling van het macrobudget plaats? Op welke wijze denkt de regering dit te gaan vorm geven?
Waarom zijn de uitvoeringskosten van de bijstand in het gemeentefonds niet naar het FWI overgeheveld? Kunnen in het inkomensdeel van het FWI uitvoeringslasten verantwoord worden? Kan dat ook of alleen in het werkdeel van het FWI?

De leden van de D66-fractie verzoeken de regering in te gaan op de relatie tussen het FWI en het Gemeentefonds. Onderschrijft de regering het probleem dat de effecten van dit wetsvoorstel grotendeels te niet zullen worden gedaan omdat de uitkering uit het Gemeentefonds zal dalen? Kan de regering aangeven op welke wijze wordt tegemoet gekomen aan de desincentive in het Gemeentefonds? Overweegt de regering alsnog een aanpassing van de verdeelsleutel voor het gemeentefonds?
Deze leden zouden de regering in overweging willen geven een experimenteerartikel op te nemen opdat gemeenten die dat wensen een groter deel van het budget (bijvoorbeeld 50%) voor eigen rekening willen nemen. In gesprekken met onder andere de gemeente Groningen is gebleken dat verschillende gemeenten graag verantwoordelijk willen zijn voor een groter deel van hun budget. Op deze manier kan er een betere evaluatie gegeven worden van het effect dat de medebewindrelatie heeft op de kwaliteit van gemeentebeleid. Kan de regering hier een reactie op geven?

Naast grotere financiële verantwoordelijkheid voor gemeenten is de regering met dit wetsvoorstel voornemens om te komen tot een zekere mate van ontschotting, stroomlijning en vereenvoudiging van de financiële systematiek binnen het gemeentelijk Werkfonds, aldus de leden van de fractie van GroenLinks. Doel hiervan is een grotere beleidsvrijheid en minder administratieve lasten maar ook beter zicht en sturing op prestaties en resultaten. Is hier geen sprake van een innerlijke tegenstelling: enerzijds meer beleidsvrijheid voor de gemeente en anderzijds een betere sturing door het Rijk? Kan de regering nauwkeuriger aangeven hoe het betere zich op prestaties en resultaten vorm krijgt en hoe kan de regering nog (bij) sturen?

Door middel van ontschotting krijgen gemeenten de vrijheid om zelf te bepalen waar zij de diverse reïntegratiemiddelen voor inzetten. Een eventuele onderuitputting op een bepaald budget kan worden ingezet voor het aanvullen van tekorten op een ander budget. Hier zijn echter ook een aantal nadelen aan verbonden. Allereerst is dat het nu minder inzichtelijk wordt waaraan financiële middelen precies worden besteed. Een ander probleem is de teruglopende invloed van de rijksoverheid en de Tweede Kamer bij het vaststellen van prioriteiten. Hoe schat de regering het risico in dat middelen die rijksbreed worden vrijgemaakt, niet worden besteed aan het beoogde doel?
Daarnaast legt de inrichting van het FWI een grotere verantwoordelijkheid neer bij de gemeenten. De mogelijkheid voor de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Tweede Kamer neemt af om in te grijpen als het fout gaat of eventueel bij te sturen. Onderschrijft de regering dat in het voorliggende voorstel sprake is van een verschuiving van bevoegdheden van nationaal naar lokaal niveau? Waarom is dit niet expliciet gemeld? Kan de regering nauwkeurig aangeven waarvoor de minister nog wel verantwoordelijk voor blijft en waarvoor niet?
Onduidelijk is of de negatieve prikkel in de vorm van een lagere uitkering uit het gemeentefonds vanwege het geringer aantal uitkeringsgerechtigden nu verdwijnt, aldus de aan het woord zijnde leden. Nu is het nog zo dat, als een gemeente minder uitkeringsgerechtigden heeft, de uitkering ook lager wordt; ofwel uitstroom leidt juist tot minder geld uit het Gemeentefonds. De verdeelmaatstaf voor het Gemeentefonds blijft ondanks dit wetsvoorstel ongewijzigd. Hierdoor is het mogelijk dat de prikkel die men via dit wetsvoorstel poogt te geven weer te niet wordt gedaan door een negatieve prikkel via het Gemeentefonds. Waarom gaat het wetsvoorstel niet in op de relatie tussen de beide fondsen? Onderschrijft de regering de redenering dat de effecten van dit wetsvoorstel grotendeels teniet zullen worden gedaan omdat de uitkering uit het Gemeentefonds zal dalen? Kan de gemeente aangeven op welke wijze tegemoet wordt gekomen aan deze desincentive? Overweegt de regering alsnog een aanpassing van de verdeelsleutel voor het Gemeentefonds?

3.5.2 De verdelingssystematiek

Even leek het er op dat het historisch verdeelmodel werd losgelaten als vertrekpunt voor het te ontwikkelen verdeelsysteem, aldus de leden van de PvdA-fractie. Het feit dat de regering tot op heden geen inzicht gegeven heeft in de verdeling tussen de gemeenten van het eerste verdeelmodel vinden deze leden teleurstellend. Zij verzoeken de regering dringend om de Kamer ruim voor de plenaire behandeling van dit wetsvoorstel een uitkomst van de verdeling van het geld aan de gemeenten per gemeente voor te leggen.
In een eerder overleg met de regering hebben deze leden kritiek geuit op de inrichting van de objectieve factoren die aan het voorgenomen verdeelmodel ten grondslag liggen. Het bevreemdt deze leden dat de regering op geen enkele wijze aangeeft op welke wijze aan de kritiek van de Kamer tegemoet wordt gekomen in het eerste verdeelmodel dat per 2001 zou moeten gelden. Indien pas per 2002 de gevraagde aanpassingen kunnen worden ingevoerd zoals de regering stelt, dan is het naar het oordeel van deze leden niet mogelijk een evaluatie van deze effecten in datzelfde jaar te maken. Daarmee is ook een overweging tot verdere verruiming van budgettering in 2003 te vroeg naar het oordeel van deze leden, zo deze wenselijk zou zijn.
De kritiek op elementen van het verdeelmodel zoals dat in februari 2000 met de Kamer besproken is had betrekking op de navolgende punten. In de meetpunten zijn verschillende gegevens niet opgenomen die relevant zijn, zowel voor het aantal bijstandsgerechtigden als voor de hoogte van

de bijstandsuitkering, terwijl er ook gegevens zijn opgenomen die niet voor het recht op bijstand relevant zijn:
– het percentage alleenstaanden en alleenwonenden;
– de gemiddelde woningbezetting en het aantal alleenwonende alleenstaanden;
– gesteld wordt dat een gemeente met veel kinderen meer en hogere bijstandsuitkeringen heeft.
Dat is onjuist de hoogte van de bijstandsuitkering is niet afhankelijk van het kindertal;
– het aantal eenoudergezinnen wordt niet geteld;
– niet de echtscheiding moet tellen maar het gegeven dat er nog slechts een een-oudergezin overblijft;
– de deeltijdfactor speelt geen rol;
– het «belonen» van gemeenten met veel ex-studenten die een beroep op de bijstand doen als meetfactor betekent dat het «normaal is dat een (hoger) geschoolde een beroep op de bijstand doet;
– verweduwden worden als meetgroep opgenomen terwijl dat vanwege de Anw geen bijstandsfactor zou moeten zijn, terwijl een laag inkomen juist extra zwaar zou moeten tellen in verband met het mogelijk verstrekken van bijzondere bijstand;
– niet-Nederlanders zijn tweemaal zo arm en hebben als regel een onvolledige AOW met bijstandsuppletie; dat zit onvoldoende in het meetinstrument;
– er is geen bekende directe relatie tussen huurwoningen en bijstand; er is wel een relatie tot huursubsidie en bijstand maar dat is niet gemeten;
– gaat de regering het verdeelmodel op al deze kritiekpunten aanpassen? Zo ja, wanneer?

Met ergernis hebben de leden van de PvdA-fractie geconstateerd dat toezeggingen in het overleg van 3 februari 2000 van de Kamer met de regering niet in het wetsvoorstel zijn meegenomen noch worden aangekondigd bij de verdere uitwerking van het verdeelmodel. Het gaat dan om de instrumenten die de gemeenten belonen of straffen indien zij de bijstand kwalitatief goed uitvoeren. Te noemen valt een laag percentage schoolverlaters, activering en scholing alleenstaande ouders, gemiddelde verblijfstijd van alleenstaande ouders in de bijstand, veel kinderopvang voor bijstandgerechtigden, korte gemiddelde verblijfstijd van fase 1- en 2-cliënten in de bijstand, stevige investeringen in scholing, budgetbegeleiding, schuldhulpverlening, crisisopvang-arrangementen, investeringen in sociale activering, actief informeren over de mogelijkheid bijzondere bijstand aan te vragen, fraude zoveel mogelijk voorkomen en bestrijden, en zich inspannen om ten onrechte niet-gebruik van het recht op bijstand te verminderen. Juist deze kwaliteiten kunnen via benchmarkinstrumenten zichtbaar gemaakt en beloond worden. Zij vormen een kernmerk van kwaliteit van bijstandsuitvoering en komen niet of in geringe mate in volumebeleid tot uitdrukking. Zij kosten de gemeenten veel geld en komen bij een te grote druk op volumebeleid in het gedrang. Op welke termijn zal de regering deze instrumenten ontwikkeld hebben en de Kamer voorleggen? Naar het oordeel van de aan het woord zijnde leden dient dit beleidsinstrument gelijk op te gaan met het beleidsinstrument volumebeperking. Immers, in het kader van de vangnetfunctie betekent juist een goed bijstandsbeleid soms toename van het volume.

Kunnen gemeenten bezwaar maken tegen het vastgestelde budget, en zo ja, op welke wijze, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Gemeenten kunnen sterk verschillen voor wat betreft het aantal en type bijstandsgerechtigden, zonder dat zij daar invloed op hebben. Daarom dient de wetgever erop bedacht te zijn dat gemeenten met veel moeilijk

plaatsbare bijstandsgerechtigden niet in een nadelige positie komen te verkeren, aldus de leden van de CDA-fractie. De voorgestelde maatregelen op macroniveau, maar ook die maatregelen voor individuele gemeenten lijken redelijk tegemoet te komen aan mogelijke problemen voor gemeenten. Voor hen is het nog steeds de vraag hoe vergelijkbaar de resultaten van de gemeenten onderling zijn. Allereerst is de uitgangspositie van de gemeenten verschillend, maar ook de plaatselijke of regionale problematiek. Hoe denkt de regering die problematiek tussen gemeenten meer vergelijkbaar te maken?
De overgang van historisch verdeelmodel naar het objectieve econometrisch model heeft de instemming van deze leden. Dit mede omdat grote herverdeeleffecten via begrenzing van de risico's voor individuele gemeenten wordt voorkomen. Wel is essentieel dat ook in de praktijk dit nieuwe econometrisch model goed werkt. Bij eerdere discussie over de parameters die aan dit model ten grondslag liggen is daarover reeds gesproken. Heeft de regering door proefberekening thans voldoende inzicht in de werking van dit objectieve model? De begrenzing van het risico voor gemeenten ligt thans op 15% van het macrobudget of 15 gulden per inwoner. Is de regering voornemens deze bedragen in de toekomst te handhaven, af te schaffen of aan te passen. Welke motivatie ligt daaraan ten grondslag?

De leden van de D66-fractie onderschrijven het uitgangspunt om in eerste instantie te verdelen op basis van historische kosten omdat hiermee herverdeeleffecten beperkt blijven. Ook de groei, in drie jaar, naar een objectief verdeelmodel kan in principe op instemming van deze leden rekenen, maar zij hebben daarbij de volgende kanttekeningen.
Kan de regering ingaan op de kritiek van de VNG zoals geuit in de brief van 7 december 1999? De VNG stelt hierin dat de suggestie wordt gewekt dat het objectieve verdeelmodel alle objectieve factoren voor de bijstandsuitgaven kan verklaren en dat het deel, dat niet verklaard kan worden, in belangrijke mate het gevolg is van het gemeentelijke beleid. Dit spreekt de VNG tegen, aangezien in het rapport zelf staat dat de uitgaven die niet verklaard kunnen worden, ook het gevolg kunnen zijn van toeval en van niet door de gemeente te beïnvloeden factoren.
Graag zouden deze leden ook een reactie van de regering vernemen op de klacht van de 4 grote steden, zoals verwoord in de brief van de gemeente Den Haag van 31 januari 2000, dat er grote fluctuaties in herverdeeleffecten kunnen ontstaan.
Ook zouden zij commentaar willen vragen op het feit dat de aantrekkingskracht van de G4 als vestigingsplaats voor nieuwkomers moeilijk te vatten is in een objectief verdeelmodel. Door het loslaten van het plaatsingsmechanisme in de Vreemdelingenwet is de verwachting dat met de invoering van deze wet met name de G4-gemeenten te maken krijgen met een instroom van nieuwe bijstandsgerechtigden met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt. Op welke manier kan hiermee rekening worden gehouden in het objectief verdeelmodel?
Ook deze leden constateren dat de meetpunten van het objectief verdeelmodel niet altijd even duidelijk zijn. Waarom is gekozen voor het percentage huurwoningen en niet voor het percentage huursubsidie? Waarom is er geen gemiddelde woningbezetting als meetpunt opgevoerd? Waarom is het percentage studenten in een gemeente nog meegenomen terwijl schoolverlaters zelden een bijstandsuitkering krijgen? Waarom is de onvolledige AOW niet opgenomen terwijl dit een relatief dure bijstandfactor is? Waarom is het aantal alleenstaande en alleenwonende ouders niet opgenomen als meetpunt?
Deze leden zouden graag een oordeel van de regering ontvangen op het voorstel van de Raad voor de Financiële verhoudingen om een onderzoek te verrichten naar de mogelijkheid om grote en kleine gemeenten te onderscheiden in het verdeelmodel.

Waarom hoeven gemeenten bij onderschrijving van het macrobudget niet het extra voordeel (boven de 15%) in te leveren? Wordt hiermee een mogelijk voordeel voor gemeenten, bij te hoge volumeramingen, ingebouwd? Uitgaande van tijdens het uitvoeringsjaar dalende volumeramingen van de afgelopen paar jaar, hoeveel geld is dan op jaarbasis «teveel»aan gemeenten toegekend?

De leden van de fracties van RPF en GPV hebben de indruk dat de verdeling van uitkeringsgelden op basis van werkelijk objectieve factoren een nauwelijks te realiseren doelstelling is. Ook aan het in 1999 geactualiseerde objectief verdeelmodel kleeft nog een aantal nadelen, omdat belangrijke wegingsfactoren daarin onvoldoende of helemaal niet in is verwerkt. Deze leden verwijzen naar hetgeen hierover is gezegd tijdens het algemeen overleg over het FWI op 3 februari 2000. Los hiervan is een nadeel van het objectief verdeelmodel dat er forse herverdelingseffecten kunnen optreden. Op grond waarvan verwacht de regering dat tijdig een objectief verdeelmodel kan worden ontwikkeld, dat rechtvaardig is en voor alle partijen acceptabel? Deze leden vragen de regering erop toe te zien dat niet onder druk van de tijd wordt overgegaan tot het werken met een verdeelmodel, dat nog grote gebreken vertoont.
In 2001 zal worden gestart met een verdeling op basis van historische kosten. In het jaar daarop zal het budget voor 50% worden gebaseerd op historische kosten. De nadelen van het historisch verdeelmodel worden in de memorie van toelichting helder uiteengezet. De aan het woord zijnde leden willen voorkomen dat gemeenten die een actief uitstroomgericht beleid hebben gevoerd hierdoor worden benadeeld. Zij gaan er echter van uit dat in de voorliggende voorstellen voor deze gemeenten hoe dan ook een nadeel zal optreden. Zij vragen de regering of er geen enkele mogelijkheid bestaat dat te voorkomen. Een complicerende factor hierbij is overigens dat niet kan worden aangetoond dat gemeenten met relatief hoge bijstandsuitgaven minder goed hebben gepresteerd. Zeker zolang het objectief verdeelmodel nog niet is geperfectioneerd lijkt het een hachelijke onderneming vergaande uitspraken te doen over de inspanningen en prestaties van individuele gemeenten. Onderschrijft de regering die opvatting?

De leden van de SGP-fractie vragen of al zicht te geven is waartoe de historische toedeling per 1 januari 2001 zal leiden. Dit zou in mei 2000 aan de Kamer bekend worden gemaakt (zie Kamerstuk 26 800 XV nr. 67, blz. 15). Wordt met dit model wel voldoende rekening gehouden met de dynamiek van bijstandsuitgaven als gevolg van factoren buiten de gemeentelijke invloedssfeer?
In sommige gemeenten zijn veel schommelingen in de werkelijke uitgaven. Deze leden vragen of nader onderzoek naar de stabiliteit van het model gewenst is.
Voorts vragen zij of de regering inzicht kan verstrekken in hoeveel gemeenten nadeel zullen ondervinden van de nieuwe financiering en ook om welk type gemeente het gaat.

3.5.3 Begrenzing gemeentelijk financieel risico

In het overleg van 3 februari 2000 hebben de leden van de PvdA-fractie gepleit voor een maximaal bedrag aan herverdelingseffecten in de jaren 2001, 2002, 2003 en 2004 van f 25,– per inwoner voor de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds, de hertaxatie van de wet WOZ, het BTW-compensatiefonds en het FWI. Uit een brief van de minister van Binnenlandse Zaken bij de herverdeling van het Gemeentefonds blijkt dat het verzoek van deze leden is gehonoreerd. Het bevreemdt hen dat deze toezegging niet in dit wetsvoorstel is meegenomen. Zij vragen de regering de verzekering dat deze toezegging nu alsnog gestand wordt gedaan. In

dat kader vragen zij of dat er toe kan leiden dat de invoeringstermijn naar het objectiefverdeelmodel een jaar langer kan duren. En ook of er gemeenten zijn die met een eenmalig bedrag afgekocht gaan worden.

De leden van de fracties van RPF en GPV stemmen uiteraard in met het voorstel de financiële risico's van gemeenten te begrenzen. Zij hebben kennis genomen van de voorgestelde limitering: 15% van het op basis van het macro-budget aan de gemeente toegedeelde budget of f 15 per inwoner voor gemeenten met een hoge bijstandsdichtheid. Het is deze leden niet duidelijk waarop de hoogte van dit percentage respectievelijk bedrag is gebaseerd. Kan dit nader worden toegelicht? Bestaat inmiddels volstrekte duidelijkheid over de maximale herverdeeleffecten waarmee gemeenten te maken kunnen krijgen, rekening houdend met de cumulatie van andere relevante maatregelen?

3.5.4 De relatie met de debiteurenincentive

De reden om wijzingen in te voeren in het «debiteurenbeleid» ontgaat de leden van de PvdA-fractie. De komst van het FWI kan op zichzelf geen reden zijn om pas een jaar geleden ingezette maatregelen nu te ondergraven. Zij geven de regering in overweging de stimulans die van het bestaand beleid uitgaat te handhaven.

Bij de debiteurenincentive wordt dezelfde verhouding 75%:25% toegepast als elders in dit voorstel. Dit bevordert ook de duidelijkheid. De leden van de CDA fractie vragen zich af of het niet beter was deze lijn ook te volgen voor artikel 13 van het wetsvoorstel «De Vergoeding Uitvoeringskosten». Hier wordt gezegd dat door de verhouding 90%:10% te handhaven wordt bevorderd dat de gemeenten deskundige derden inschakelen. Deze leden snappen deze redenering niet. Dat kan toch ook bij 75%:25%? Ook dan hoeven de gemeenten bij efficiënte toepassing niet bij te leggen op deskundigenadvies. Het zou de duidelijkheid bevorderen hier ook de verhouding 75%:25% in te voeren.

De regering kiest ervoor de thans bestaande debiteurenincentiveregeling te laten vervallen. Dat lijkt de leden van de fracties van RPF en GPV een logische maatregel. Wel zijn zij benieuwd naar de werking van die regeling tot nu toe. Zijn de gegevens over 1999 al beschikbaar?

3.6 Het werkdeel

3.6.1 Relatie tussen FWI en SUWI

De leden van de PvdA-fractie voorzien enige onduidelijkheid bij de status van de advisering van de Raad voor Werk en Inkomen over de inzet van reïntegratiemiddelen en de rol van de gemeenten voor de eigen inzet van middelen via het werkdeel van het FWI. Daarover hebben zij enige vragen. Welk beleidsbevoegdheid is aan de gemeenten? Welk deel van het werkfonds moet worden ingezet voor inkoopbudgetten voor reïntegratie? Wie bepaalt dat? Hoe kan voor de gemeente van ontschotting in het werkdeel van het fonds sprake zijn als een deel (welk deel?) van het fonds verplicht moet worden aanbesteed? Waaruit en door wie worden trajectbegeleiders of casemanagers in het kader van SUWI betaald? Hoe moet een reeks van beleidsadvies- en uitvoeringsverantwoordelijkheden gezien worden in een setting waarin de RWI naast de gemeenten zitting heeft, en de minister zal moeten adviseren? Wat stelt men zich voor bij de volgende, omslachtige procedure: de minister een advies geeft; de minister met de gemeenten vervolgens daarover bestuurlijke afspraken maakt; al dan niet gebonden aanbestedingen moeten plaatsvinden op aanwijzing van de minister; de gemeenteraad zelf beleidsplannen maakt ter derving van het financieel

risico en de medebewindstaak; de kleinere gemeenten deze taken al dan niet in een WIW-stichting onderbrengt en de gemeenten vervolgens het financieel risico dragen indien de uitstroom onverhoopt mocht falen?
De aan het woord zijnde leden menen dat het primaat van de inzet van de reïntegratiemiddelen ligt bij de gemeenten die zelf het risico dragen indien de uitstroom stagneert. Naast gemeentelijke trajecten in het kader van WIW en sociale activering kunnen de gemeenten op de «markt» reïntegratietrajecten inkopen. Het lijkt voor de hand te liggen dat de prestatiebudgetten die van arbeidsvoorziening komen en waarover geen gedwongen winkelnering van toepassing is wel in de markt worden ingezet. Hoe denkt de regering over de opvattingen van de VNG ter zake? Acht de regering het niet wenselijk, gezien de vergroting van het volumerisico voor de gemeenten, om meer haast te maken met de ontschotting binnen het werkdeel van de WIW, dit te meer omdat vooral de aansluiting op de arbeidsmarkt van sommige groepen (oudere) jongeren nog steeds problematisch is?

Een grote rol bij het uit te voeren arbeids- c.q. reïntegratiebeleid speelt de totstandkoming van de Centra voor Werk en Inkomen, aldus de leden van de fractie van de VVD.
Het betekent in de gehele lijn van het uitstroombeleid en het toenemende financiële belang dat gemeenten hebben bij de toeleiding van cliënten tot de arbeidsmarkt en dus de uitstroom, dat gemeenten wel hun poortwachterfunctie goed moeten kunnen uitoefenen.
In relatie met het arbeids- en reïntegratie beleid valt nog op te merken dat er rekening dient te worden gehouden met regionale en gemeentelijke omstandigheden, bijv. daar waar het gaat om hoge werkloosheidscijfers, veel niet tot laag-geschoolde uitkeringsgerechtigden en een eenzijdige werkgelegenheidsstructuur. Hoe gaat de regering gemeenten die het niet lukt om goed beleid te realiseren op de vingers tikken? Worden gemeenten die het erg goed doen ook beloond?
Zal er ook een uitwisseling van gegevens en prestaties plaats gaan vinden tussen de diverse gemeenten, om elkaar te kunnen stimuleren. Uitwisseling van «good and bad practices» kunnen een ondersteuning zijn.

Ook de leden van de CDA-fractie vragen naar de relatie met het SUWI-dossier. Nu de gemeenten meer financiële verantwoordelijkheid gaan dragen voor de bijstand, ligt er voor hen een duidelijk belang bij het functioneren van het CWI. Kan nader aangegeven worden op welke wijze gemeenten invloed op het functioneren van een CWI kunnen uitoefenen? Is er al meer duidelijkheid welke taken het CWI op het terrein van de Abw zal gaan uitvoeren? Gemeenten worden (financieel) afgerekend op het resultaat van de activeringsinspanningen. In hoeverre kunnen gemeenten een CWI aanspreken op bijvoorbeeld onvoldoende inspanningen gedurende het eerste halfjaar om een client die in fase 1 is ingedeeld aan het werk te helpen?
Verder vragen de leden van de CDA-fractie naar de wijze van uitvoering van de bemiddelingsactiviteiten. Welke activiteiten zullen de gemeenten uit (moeten) besteden? Welke begeleiding mogen zij nog wel zelf uitvoeren? Kan een WSW-bedrijf in de toekomst ook als Rea-bedrijf (blijven) functioneren? In dit kader is ook van belang dat gedurende en bemiddelings- of scholingstraject de client naar een volgende fase «opschuift». Is het daarvoor noodzakelijk dat de cliënt opnieuw naar het CWI moet voor een nieuwe beoordeling?

De leden van de D66-fractie verzoeken de regering commentaar te geven op de stelling van de VNG dat de systematiek van het FWI op gespannen voet staat met een adviesfunctie van de Raad voor Werk en Inkomen over de verdeling van reïntegratiemiddelen. Via het FWI moeten gemeenten immers financieel beloond worden bij succesvol beleid. Een advies van de

Raad voor Werk en inkomen om bijvoorbeeld minder geld in het FWI beschikbaar te stellen voor gemeenten zou dit uitgangspunt van het FWI doorkruisen. Ook zouden deze leden graag antwoord willen krijgen op de vraag van de VNG hoe het toenemend financieel risico voor gemeenten bij de invoering van het FWI zich verhoudt tot de passage in het Nader Kabinetsstandpunt SUWI dat gemeenten de feitelijke uitvoering van de reïntegratie moeten uitbesteden.
Deze leden vragen tevens een reactie op de vraag van de VNG of uitvoering wordt gegeven aan de overheveling van het relevante deel van het prestatiebudget van Arbeidsvoorziening naar gemeenten. Ditzelfde geldt overigens voor de reïntegratiemiddelen vanuit ESF-doelstelling 3. Ook deze middelen horen volgens de VNG thuis bij de opdrachtgevers (gemeenten en Uvi's).
Eventuele overschotten van het scholings- en activeringsbudget mogen niet meer ingezet worden voor WSW-uitgaven. Kan de regering een reactie geven op de kritiek van de VNG dat dit een beperking van de bestaande mogelijkheden is en niet in lijn is met het gemeenschappelijke uitgangspunt van deregulering?
Ook zouden deze leden een reactie willen ontvangen op de wens van de gemeenten om uitgaven niet meer op cliëntniveau te moeten registreren. Bij de voorgestelde voorwaarden voor besteding van het scholings- en activeringsbudget is van een vermindering van administratieve lasten geen sprake. Waarom is er geen voorstel gedaan over gemeentelijke uitvoeringskosten, hoewel in diverse overleggen door het VNG is aangegeven dat hier knelpunten bestaan?
Aangezien via het SUWI geregeld wordt dat gemeenten ook verantwoordelijk zijn voor de reïntegratie van niet-uitkeringsgerechtigden, zouden de aan het woord zijnde leden fractie graag van de regering horen hoe zal worden gegarandeerd dat de gemeenten middelen uit het werkfonds ook inzetten voor niet-uitkeringsgerechtigden. Gemeenten hebben immers een financieel belang bij de uitstroom van uitkeringsgerechtigden Zij zouden daarnaast nog graag commentaar van de regering ontvangen op het voorstel van de Raad voor de Financiële Verhoudingen om meer flexibiliteit en beleidsvrijheid te creëren bij het toepassen van middelen in het Werkfonds. De Raad stelt daarbij voor om op den duur te komen tot een groot fonds zonder geoormerkte middelen. Kan de regering een oordeel geven over dit voorstel?

In de laatste voorstellen in de Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (SUWI) wordt geregeld dat gemeenten ook verantwoordelijk worden voor de reïntegratie van niet-uitkeringsgerechtigden, aldus de leden van de GroenLinksfractie. De gemeenten hebben straks een financieel belang bij het uitstromen van uitkeringsgerechtigden. Het gevaar bestaat dat gemeenten alle reïntegratiemiddelen in zullen zetten voor de uitkeringsgerechtigden omdat hier geld mee valt te verdienen, waardoor een belangrijk arbeidspotentieel van niet uitkeringsgerechtigden geen gebruik kan maken van de middelen. Hoe kan worden gegarandeerd dat de gemeenten middelen uit het werkfonds ook inzetten voor niet-uitkeringsgerechtigden?
De VNG stelt dat de systematiek van het Fonds Werk en inkomen op gespannen voet staat met de adviesfunctie van de Raad van Werk en Inkomen over de verdeling van reintegratiemiddelen in de SUWI voorstellen. Een advies van de Raad voor Werk en Inkomen om b.v. minder geld in het FWI beschikbaar te stellen voor gemeenten zou dit uitgangspunt van het FWI doorkruisen. Het voordeel van gemeenten die het goed doen, zou immers door het overnemen van een advies van de Raad van Werk en Inkomen weer tenietgedaan kunnen worden.
Een ander punt dat de VNG noemt is dat gemeenten in dit wetsvoorstel de mogelijkheid krijgen om eigen keuzes te maken in de vormgeving van het uitstroombeleid, maar dat deze vrijheid zich niet verhoudt tot de SUWI-

plannen van de regering, waarin staat dat gemeenten de feitelijke uitvoering van de reïntegratie moeten uitbesteden.

Het is de leden van RPF en GPV niet duidelijk welke consequenties de invoering van SUWI nu precies heeft voor de reïntegratietaken van gemeenten. Is het de bedoeling dat alle reïntegratie-activiteiten worden afgestoten en dat voor elke reïntegratie-actitiviteit moet worden aangeklopt bij een privaat bedrijf? Zo ja, zal dat niet een enorm prijsopdrijvend effect hebben? Bij de uvi's zien we momenteel ook dat voor een deel van het reguliere werk een beroep moet worden gedaan op private bedrijven, tegen aanzienlijke meerkosten.
Ook deze leden verzoeken de regering meer duidelijkheid te verschaffen over de positie van de Raad voor Werk en Inkomen ten opzichte van de gemeenten voor wat betreft de verdeling van de reïntegratiemiddelen. Is een scenario denkbaar waarin de Raad de minister adviseert minder geld voor het FWI beschikbaar te stellen, zodat goed functionerende gemeenten per saldo geen enkel voordeel hebben van succesvol beleid? Dat zou wel om een nadere toelichting vragen, omdat de mogelijkheid voor gemeenten om voordeel te behalen toch juist uitgangspunt is van het FWI.
Bestaat inmiddels meer duidelijkheid over het aantal te vormen CWI's? In dit verband vragen zij de of het oordeel van het LIWI daarbij zwaarder weegt dan het standpunt van de gemeenten, arbeidsvoorziening en uvi's.

De leden van de SGP-fractie vragen de regering hoe de verhouding zal zijn tussen de Raad voor Werk en Inkomen en de gemeenten. Onderkent de regering het gevaar dat er spanningen kunnen optreden tussen adviezen van de RWI en het gemeentelijk beleid? Zou het voordeel van gemeenten bij succesvol beleid door het overnemen van het advies van de RWI weer teniet kunnen worden gedaan?
Deze leden constateren een toenemend financieel belang van gemeenten als gevolg van de invoering van het FWI. Zij vinden het van groot belang dat gemeenten hun poortwachtersfunctie kunnen blijven waarmaken. De regering heeft echter aangekondigd dat ze een sterke vermindering van het aantal CWI's (200) wil. De aan het woord zijnde leden vragen de regering of zij een verband ziet tussen het aantal CWI's en het via het FWI adequaat vervullen van de poortwachtersfunctie van gemeenten.
Welke waarde hecht de regering nog aan de samenwerkingsafspraken die gemeenten met Arbeidsvoorziening en uvi's heeft gemaakt?
Via SUWI wordt geregeld dat gemeenten ook verantwoordelijk worden voor de reïntegratie van niet-uitkeringsgerechtigden. De gemeenten hebben na de invoering van deze wet een financieel belang bij het uitstromen van uitkeringsgerechtigden. Zij vragen hoe zal worden gegarandeerd dat gemeenten middelen uit het werkfonds ook inzetten voor niet-uitkeringsgerechtigden.

3.6.2 Voornemens deregulering en stroomlijning op het werkdeel van FWI

De leden van de fracties van RPF en GPV hebben er kennis van genomen dat door ontschotting de nu nog aanwezige oormerking van middelen voor arbeidsgehandicapten en voor sluitende aanpak zal kunnen vervallen. Zij vragen welke garanties er bestaan dat gemeenten in de toekomst nog voldoende aandacht zullen besteden aan de reïntegratie van arbeidsgehandicapten als die ontschotting een feit is.

4. Toezicht en verantwoording

Het valt de leden van de PvdA-fractie op dat de regering vooral het toezicht op de rechtmatigheid wil uitvoeren. Over het controleren van de doeltreffendheid van de maatregelen en de werking van het fonds wordt

geen woord gerept. Hoewel de regering wel de term single audit hanteert en globaal een aantal criteria van Griffioen en Pennekamp noemt is niet duidelijk voor deze leden of de regering de impact daarvan onderkent. Deze leden verzoeken de regering aan te geven op welke wijze het doel van deze wet, waarover nog geen overeenstemming is, getoetst gaat worden. Wanneer meent de regering dat deze wet goed is uitgevoerd? Welke criteria zullen gehanteerd worden bij de beoordeling of de algemene bijstandswet goed is uitgevoerd? Welke factoren worden gemeten? Met welke gegevens moeten de gemeenten zich verantwoorden? Welke lessen heeft de regering geleerd van de tot op heden niet goed functionerende verantwoording van de Abw? Onderkent de regering dat in de wet zelve, zoals ook de Algemene Rekenkamer heeft aangegeven, de verantwoordingscriteria dienen te worden aangegeven? Is de regering bereid alsnog deze criteria te benoemen, de Kamer voor te leggen en op te nemen in de wet?

Gezien de verschuiving van bevoegdheden van nationaal naar lokaal niveau zouden de leden van de D66-fractie graag willen zien dat de regering nauwkeurig aangeeft waarvoor de minister nog wel verantwoordelijk gehouden kan worden door de Kamer en waarvoor niet meer. Ook zouden zij de regering willen vragen om het risico in te schatten dat middelen die rijksbreed vrijgemaakt worden, niet worden besteed aan het beoogde doel. Wordt er in het wetsvoorstel voorzien in mechanismen die moeten voorkomen dat gemeenten al te zeer afwijken van vastgestelde prioriteiten?
Zij ontvangen graag nader informatie over de wijze waarop toezicht en verantwoording in de toekomst gestalte moeten krijgen. Zij gaan ervan uit dat de introductie van het verantwoordingsverslag niet tot substantieel hogere lasten voor gemeenten behoeft te leiden, gelet op de stand van de automatisering. Zij vragen welke betekenis het Inlichtingenbureau daarbij kan hebben. En kan ook concreet worden aangegeven in welke opzichten het verantwoordingsverslag afwijkt van het single audit principe? Ten aanzien van de automatisering informeren deze leden naar de kosten die gepaard zullen gaan met de uniformering van software en hardware. Is daarvan een inschatting te maken?

5. Informatievoorziening

Met instemming hebben de leden van de PvdA-fractie gelezen dat de regering gebruik zal gaan maken van de aanbevelingen inzake beleidsinformatie. Gaat de regering deze vormen van informatie ook benutten voor het ontwikkelen van een benchmark?

De Kamer zal het beleid en de voortgang van dit nieuwe beleid willen volgen.
De leden van de VVD-fractie willen zeker op de hoogte worden gesteld van wat en hoe het effect is van dit in te voeren FWI en daarmee nieuwe beleid.
Op welke wijze denkt de minister de Kamer te zullen informeren over de voortgang van het in te zetten traject FWI?

De leden van de SGP-fractie vragen de regering welke voornemens bestaan ten aan zien van de evaluatie van de gewijzigde financiering.

6. Financiële aspecten

Komt het thans voorgestelde structureel te onttrekken bedrag van 0,73 biljard uit het gemeentefonds overeen met de 0,9 miljard die eerder is genoemd in de stukken in het kader van de herverdeling van het gemeentefonds, vragen de leden van de PvdA-fractie.

Zij zijn nog steeds van mening dat de som van de financiële effecten voor het totaal van de vier verdeelwijzigingen (FWI, WOZ, herverdeling gemeentefonds en BTW-compensatie) niet meer zou mogen bedragen dan f 25,– per inwoner. Wat is het totaalbedrag per inwoner wat de gemeente maximaal gekort kan worden voor deze 4 regelingen tezamen? Is de regering bereid dit maximale bedrag te verlagen?
Hoe worden in de toekomst de kosten van uitvoering van bijstand als onderdeel van het Gemeentefonds bepaald en geïndexeerd? Gebeurt dat op basis van het werkelijk aantal bijstandscliënten van een gemeente?
Waarom is er een blokkade gelegd bij de inzet van WIW-middelen in het kader van de WSW? Was een beperking van het volume van de inzet van deze middelen niet voldoende, of een tijdelijkheid van de inzet?
Is er werkelijk sprake van een vermindering van de inzet van administratieve middelen bij het werk en activeringsdeel van het fonds?
Op welke wijze zullen ESF-3 middelen kunnen worden ingezet in relatie met het fonds? Wie bepaalt die inzet?
Waarom zijn de sociale vernieuwingsgelden (b.v. de sociaal rechercheurs) niet in het fonds zijn opgenomen? Dat was toch oorspronkelijk de bedoeling?

In de memorie van toelichting staat een tabel met de totale uitgaven FWI a 10,6 miljard, constateren de leden van de CDA-fractie. Onder de tabel wordt gesproken over de ingeboekte taakstelling Abw in het regeerakkoord tot 500 miljoen in 2002, maar deze is niet gekoppeld aan invoering van FWI. Deze leden kunnen dit niet volgen. Een ingeboekte taakstelling Abw komt toch ergens in de cijfers tot uitdrukking? Wanneer dit niet in bedoelde tabel is, waar dan wel?
In paragraaf 7.3 wordt gesproken over additioneel financieel beslag voor het rijk oplopend tot circa 20 miljoen in 2003. Deze leden willen graag extra uitleg op dit punt. Bij succesvol beleid moeten er toch voordelen voor het rijk te behalen zijn?

De leden van de D66 fractie vragen waarom de regering voornemens is om voor het FWI meerdere begrotingsartikelen te hanteren. Is het uit het oogpunt van informatievoorziening aan de Kamer en uit oogpunt van begrotingsrechtmatigheid niet beter om één begrotingsartikel met drie artikelonderdelen (budget I-deel, declaratie I-deel en W-deel) te vormen?

De leden van de fracties van RPF en GPV vragen hoe het kan dat de gemeenten momenteel circa 730 miljoen gulden uitgeven aan de bijstand en het rijk 7,8 miljard gulden, terwijl de verdeling 90%–10% is?

7. Overige opmerkingen

De leden van vrijwel alle fracties vragen of de regering overleg gevoerd heeft met de VNG en zo ja, wat daarvan de uitkomsten zijn.

Waarom is in de memorie van toelichting niet vermeld dat de Raad voor de Financiële Verhoudingen een advies heeft uitgebracht, vragen de leden van de fractie van D66. Welke adviescolleges en organisaties van belanghebbenden zijn ten aanzien van dit wetsvoorstel gehoord?

Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 3, tweede lid + artikel 13, tweede lid + artikel 17, onderdeel A

De leden van de D66-fractie zouden graag willen dat de regering op het punt van de speciale regeling voor binnenschippers iets meer duidelijkheid geeft. Om hoeveel schippers gaat het jaarlijks? Welke kosten zijn hiermee gemoeid? Hoe hoog zijn de uitvoeringskosten? Wat rechtvaardigt

een afzonderlijke financiering van uitkeringen voor de binnenvaart? Waarom is de regeling beperkt tot schippers werkzaam in de duw- of sleepvaart en de binnenschippers? Ligt het niet in de rede om dan ook een voorziening te treffen voor bijvoorbeeld baggeraars of zand- en grindwinners? Kan de regering aangeven of er andere beroepsgroepen zijn welke voor een soortgelijke regeling in aanmerking komen? Waarom wordt dit allemaal niet toegelicht in het wetsvoorstel?

Artikel 4

Vindt er een wijziging in de bevoorschotting aan de gemeenten plaats? Kan het zijn dat de gemeenten vanwege de nieuwe financieringsstructuur te maken krijgen met renteverlies? Zal de regering voorkomen dat dit soort ontwikkelingen zich voordoet, zo vragen de leden van de PvdA-fractie.

Artikel 5, 6, 7, 8 en 9

In deze artikelen is spraken van het begrip uitkering. Het is niet op voorhand in alle gevallen duidelijk welk soort uitkering hier bedoeld wordt: de uitkering van het Rijk aan de gemeenten of de uitkering van de gemeente aan een uitkeringsgerechtigde. De leden van de fractie van D66 vragen hier meer duidelijkheid over.

Artikel 5

De leden van de PvdA-fractie willen graag vooraf meer duidelijkheid over de inhoud van het amvb en de wijze waarop de minister de gemeenten vooraf denkt te informeren. Ook de manier waarop de benodigde informatie vastgesteld en verzameld zal worden vraagt om een heldere uitwerking. Deze leden ontvangen daarover graag meer informatie.

Artikel 7

Omdat de gemeenten bespaarde bedragen op uitkeringsgelden maar een jaar kunnen benutten is het de vraag in hoeverre structurele personele formatie kan worden ingezet in de intensieve begeleiding naar uitstroom en andere effectieve maatregelen. Heeft de regering overwogen om iets meer financiële ruimte te laten ten behoeve van succesvol beleid, zo vragen de leden van de PvdA-fractie.
Aangezien het budget van het toeslagensysteem langer bevroren is kunnen deze leden zich voorstellen dat de termijn waarop de gemeenten overschotten kunnen benutten wat langer doorloopt en dat reserveringen tot een zekere grens mogelijk zullen zijn.
Deze leden zien graag een mogelijke amvb voorgehangen.

Artikel 8

Het terugvorderen van onjuist bestede middelen kan als boete of sanctie gezien worden zo menen de leden van de PvdA-fractie. In dat kader dient er een te verantwoorden relatie te zijn tussen de hoogte van het terug te vorderen bedrag en de ernst van de onrechtmatigheid. Over deze overwegingen zijn ten aanzien van de bijstandswet in het verleden toezeggingen gedaan aan de Kamer. Deze leden vragen een meer precieze uitwerking van het terugvorderingprincipe. In het kader van SUWI vragen deze leden of soortgelijke regels gaan gelden voor de Uwv.

Artikel 12

De leden van de CDA-fractie merken op dat bij artikel 12 een aantal

redenen worden genoemd om geen mogelijkheid tot verlaging van de voor vergoeding in aanmerking komende kosten op te nemen. Als tweede punt voor deze keuze wordt gesteld dat de gewijzigde financierings-systematiek voldoende prikkel geeft om gemeenten die inspanning te laten doen die op grond van genoemde artikelen van hen worden verwacht. Is deze conclusie niet erg voorbarig? Zij verwijzen daarbij ook naar de opmerkingen die de Raad van State over de effecten van de wets-wijziging heeft gemaakt.

Artikel 13

Waarom wordt er een uitzondering gemaakt voor binnenschippers waar een 100% financiering geldt en niet voor agrarische kredieten die tot f 300 000 gaan, zo vragen de leden van de fractie van de PvdA. Is het niet redelijk ook in deze verbijzonderde situatie een 90% of 100% vergoeding te realiseren? Welke vergoeding gaat gelden voor de bijzondere situatie van bijstand voor vastzittende transporteurs in het buitenland?

Artikel 22

De leden van de fracties van RPF en GPV informeren naar de laatste gedachten over de datum van inwerkingtreding. Kan de wet nog op 1 januari 2001 in werking treden als de Eerste Kamer niet voor het aan-staande zomerreces de wet heeft behandeld? Hoeveel voorbereidingstijd denken de gemeenten nodig te hebben?

De voorzitter van de commissie,
Terpstra

De griffier van de commissie,
Van Dijk